Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana

Īrija

1 Kādi ir priekšnoteikumi, lai laulība varētu tikt šķirta?

Viena laulātā pastāvīgā dzīvesvieta atradās Īrijā dienā, kad lieta tika ierosināta.

VAI

Viena laulātā parastā dzīvesvieta atradās Īrijā gada laikā līdz dienai, kad lieta tika ierosināta.

(1996. gada Ģimenes tiesību (laulības šķiršanas) likuma 39. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkts)

2 Kādos gadījumos laulība var tikt šķirta?

Tiesa (apgabaltiesa vienlaikus ar Augsto tiesu — 38. panta 1. punkts) pārliecinās, ka:

procesa uzsākšanas brīdī laulātie pēdējo trīs gadu laikā ir dzīvojuši atsevišķi vismaz divus gadus – ko veido viens vesels laikposms vai vairāku laikposmu summa,

UN

nav pamatotu izredžu, ka laulātie izlīgs,

UN

ka attiecībā uz laulātajiem un citiem apgādājamajiem ģimenes locekļiem pastāv vai tiks noteikts tāds regulējums, ko tiesa uzskata par atbilstošu konkrētajos apstākļos.

(Likuma 5. panta 1. punkts.)

3 Kādas ir laulības šķiršanas tiesiskās sekas attiecībā uz:

3.1 laulāto personiskajām attiecībām (piemēram, attiecībā uz uzvārdu)?

Laulība, uz ko attiecas spriedums, ar to tiek šķirta un bijušie laulātie var stāties jaunā laulībā — 10. panta 1. punkts.

3.2 laulāto mantas sadales jautājumiem?

Pasludinot spriedumu par laulības šķiršanu, tiesa var izdot mantas sadales rīkojumu — likuma 14. panta 1. punkts — mantu var pārdot, sadalīt vienlīdzīgi vai dažādās daļās vai nodot vienam no laulātajiem.

3.3 nepilngadīgajiem bērniem?

Pasludinot spriedumu par laulības šķiršanu, tiesa var noteikt tādus norādījumus, kas tās ieskatā ir atbilstoši attiecībā uz ikviena attiecīgās ģimenes apgādājamā locekļa, kas ir nepilngadīgais, labklājību, aizbildniecību vai saskarsmes tiesībām — Likuma 5. panta 2. punkts. Galvenais apsvērums ir bērna labklājība.

(Plašāka informācija atrodama faktu lapā “Vecāku atbildība — Īrija”).

3.4 pienākumu maksāt uzturlīdzekļus (uzturēt) bijušam laulātajam?

Pasludinot spriedumu par laulības šķiršanu, tiesa var noteikt uzturēšanas līdzekļu pienākumu par labu vienam laulātajam, šāds beidzas ar brīdi, kad uzturēšanas līdzekļu saņēmējs stājas jaunā laulībā — Likuma 13. pants

Tāpat tiesa var noteikt pensijas korekcijas pa labu kādam no laulātajiem — Likuma 17. pants

(Plašāka informācija atrodama faktu lapā “Uzturēšanas līdzekļi — Īrija”).

4 Kādā ir nozīme jēdzienam “laulāto atšķiršana”?

Laulāto (juridiskā) atšķiršana ļauj atšķirtiem laulātajiem pārkārtot dzīvi tā, lai pastāvīgi dzīvotu atsevišķi.

Spriedums par juridisko atšķiršanu ļauj tiesai izdot paplašinātus papildrīkojumus, kas attiecas uz bērniem, uzturlīdzekļu maksājumiem, kapitāla maksājumiem, pensijas tiesībām, ģimenes mājokli un citu mantu. Ar spriedumu par juridisko atšķiršanu laulība netiek šķirta. Tādējādi atšķirtiem laulātajiem, kuri saņem spriedumu par “laulāto atšķiršanu” un vēlas stāties jaunā laulībā, vispirms ir jāsaņem spriedums par laulības šķiršanu.

(1989. gada Likuma par juridisko atšķiršanu un ģimenes tiesību reformu 8. pants)

5 Kādi ir priekšnoteikumi laulāto atšķiršanai?

Viens vai vairāki no turpmākajiem nosacījumiem:

1. viens laulātais ir pārkāpis laulību;
2. laulātā nesaprātīga uzvedība un nežēlība;
3. otra laulātā pamešana uz laikposmu, kas pārsniedz vienu gadu;
4. laulātie dzīvo atsevišķi laikposmu, kas pārsniedz vienu gadu, un abi laulātie piekrīt pieteikumam;
5. laulātie dzīvo atsevišķi vismaz trīs gadus;
6. laulība ir izirusi tiktāl, ka tiesa var atzīt, ka normāla laulāto kopdzīve nav pastāvējusi vismaz vienu gadu.

(1989. gada Likuma par juridisko atšķiršanu un ģimenes tiesību reformu 2. pants)

6 Kādas ir laulāto atšķiršanas tiesiskās sekas?

Ar laulāto atšķiršanu izbeidzas kopdzīves pienākums, bet laulība netiek šķirta. Sieva var turpināt lietot vīra uzvārdu.

Finansiālā ziņā saglabājas pienākums atbalstīt otru laulāto, un, iespējams, var tikt noteikta uzturēšanas līdzekļu maksa, lai arī nevar tikt ņemta vērā vienas vai otras puses vainas noteikšana. Taču – tāpat kā laulības šķiršanas gadījumā – spriedums paredz laulāto attiecību izbeigšanu un likvidēšanu.

Saglabājas mantojuma tiesības, izņemot gadījumus, kad laulātais ir atšķirts no sadzīves un mājokļa vienīgi savas vainas dēļ.

Puses var vērsties tiesā ar lūgumu atcelt spriedumu. Tiesa spriedumu atceļ, ja tā pārliecinās, ka ir noticis izlīgums un pušu nolūks ir kopdzīves atsākšana.

Pāreja no laulāto atšķiršanas uz laulības šķiršanu:

pēc viena laulātā pieprasījuma spriedumu, kas pasludināts par laulāto atšķiršanu, var *ipso jure* pārveidot par spriedumu par laulības šķiršanu, ja laulāto atšķiršana ir ilgusi trīs gadus. Šajā gadījumā tiesnesis apstiprina laulības šķiršanu un lemj par tās sekām.

Ja laulāto atšķiršana ir noteikta pēc kopīga pieprasījuma, to var pārveidot uz laulības šķiršanu tikai pēc turpmāka kopīga lūguma.

7 Kāda ir praktiskā nozīme jēdzienam “laulības atzīšanas par spēkā neesošu”?

Tas nozīmē, ka anulētas laulības puses uzskatāmas par tādām, kas nekad nav sastāvējušas vienā laulībā.

8 Kādos gadījumos laulība var tikt atzīta par spēkā neesošu?

Jāizpildās vienam no turpmākajiem nosacījumiem:
viena laulātā pastāvīgā dzīvesvieta atradās Īrijā dienā, kad lieta tika ierosināta;
viena laulātā pastāvīgā dzīvesvieta atradās Īrijā gada laikā līdz dienai, kad lieta tika ierosināta;
viens laulātais pirms konkrētā datuma ir miris;
un
viņa dzīvesvieta nāves brīdī atradās Īrijā; vai
viņš bija Īrijas pastāvīgais iedzīvotājs gada laikā līdz savai nāves dienai.

9 Kādas ir laulības neesamības tiesiskās sekas?

Uzskatāms, ka laulība nekad nav pastāvējusi. Puses var stāties jaunā laulībā. Pusēm nav savstarpēju mantojuma tiesību, kā arī nav savstarpēju pienākumu nodrošināt uzturēšanas līdzekļus vai iztiku. Laulības laikā dzimušie bērni uzskatāmi par ārpus laulības dzimušiem bērniem.

10 Vai pastāv alternatīvas ārpustiesas iespējas, kad, nevēršoties tiesā, var tikt atrisināti laulības šķiršanas jautājumi?

Nevēršoties tiesā, finansiālus un mantiskus jautājumus, kā arī jautājumus par apgādībā esošajiem bērniem var risināt ar mediācijas starpniecību, tomēr tikai tiesa var pasludināt spriedumu par laulāto atšķiršanu vai laulības šķiršanu.

11 Kur lai es iesniedzu pieteikumu (sūdzību) par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu? Kādas ir nepieciešamās formalitātes un kādus dokumentus ir nepieciešams pievienot pieteikumam?

Apgabaltiesas un Augstās tiesas kompetencē ir izskatīt pieteikumus par laulības šķiršanu / juridisko atšķiršanu / laulības atzīšanu par spēkā neesošu. Pieteikumu par laulības šķiršanu / juridisko atšķiršanu apgabaltiesā ierosina ar civiltiesisku prasību, ko iesniedz atbilstošajā apgabaltiesā, un šo procesu regulē 2001. gada Apgabaltiesu noteikumu 4. noteikuma 59. rīkojums.
Pieteikumu par laulības šķiršanu / juridisko atšķiršanu Augstajā tiesā ierosina ar īpašu uzaicinājumu, ko izdod centrālais birojs. Šo procedūru reglamentē Augstāko tiesu noteikumu 70A rīkojums (1997. gada Nr. 343 1. p.). Pieteikumu par spēkā neesamību Augstajā tiesā ierosina, iesniedzot lūgumrakstu centrālajā birojā. Šo procedūru reglamentē Augstāko tiesu noteikumu 70. rīkojums.

12 Vai es varu saņemt juridisko palīdzību, lai segtu ar tiesvedības procesu saistītos izdevumus?

Jā, izmantojot Juridiskās palīdzības pārvaldi, veicot mantiskā stāvokļa pārbaudi.

13 Vai nolēmumu saistībā ar laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu ir iespējams pārsūdzēt?

Augstās tiesas lēmums, pārsūdzot Apgabaltiesas lēmumu par laulību šķiršanu / laulāto atšķiršanu / laulības atzīšanas par spēkā neesošu, ir galīgs un izšķirošs, un to nevar pārsūdzēt — 1936. gada Tiesu likuma 39. pants.
Lietās, kas tiek ierosinātas Augstajā tiesā, visus Augstās tiesas pieņemto lēmumu par laulības šķiršanu / laulāto atšķiršanu / laulības atzīšanu par spēkā neesošu var pārsūdzēt Augstākajā tiesā.

14 Kas man jādara, lai citā dalībvalstī pieņemtu nolēmumu par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības neesamību varētu atzīt šajā dalībvalstī?

Jāiesniedz pieteikums tiesā (apgabaltiesā vai Augstajā tiesā) Īrijā saskaņā ar 1995. gada Ģimenes tiesību likuma 29. panta 1. punkta d) vai e) apakšpunktu, lai saņemtu attiecīgo apliecinājumu. Pieteikumu apgabaltiesā iesniedz kā civiltiesisku prasību. Pieteikumu Augstajā tiesā iesniedz īpaša uzaicinājuma veidā.

15 Kurā tiesā man jāvēršas, lai celtu iebildumus pret citā dalībvalstī pieņemta sprieduma par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības spēkā neesamības atzīšanu? Kāda ir procesuālā kārtība šajos gadījumos?

Laulības šķiršanas konstitucionālā statusa dēļ Īrijas tiesas – t. i., Augstā tiesa vai apgabaltiesa – noskaidros, vai ārvalstī pasludinātu laulības šķiršanu var atzīt Īrijā.

16 Kuru likumu tiesa piemēro laulības šķiršanas tiesvedības procesā, ja laulātie nedzīvo šajā dalībvalstī vai viņiem ir dažādu valstu pilsonības?

Laulības šķiršanas nosacījumi Īrijā ir paredzēti 1996. gada Ģimenes tiesību likuma (laulības šķiršanas) 38. pantā.
Laulātais, kas Īrijā nedzīvo un nav īrs, var pieprasīt laulības šķiršanu Īrijā, ja tas atbilst kādam no nosacījumiem, kas minēti 1996. gada Ģimenes tiesību (laulības šķiršanas) likuma 39. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā. Īrijas Laulības šķiršanas jurisdikcija ir atkarīga no dzīves vietas, nevis valstspiederības.

Saistītas saites

Īrijas Tiesu dienests
Oasis: Informācija par publiskajiem pakalpojumiem

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes Tava Eiropa.
Mēs labprāt uzzinātu jūsu atsauksmes par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 13/02/2023
Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.